

МАЛЕНЬКІ ТРАГЕДІЇ ВЕЛИКОГО КОМІКА

Карлос Луї де Фюнес де Галарз народився 31 липня 1914 року у передмісті Парижу. Батько Фюнеса, що мав дворянське коріння, був справжнім іспанцем — часто закохувався і знався на ювелірних виробках. У шкільні роки Фюнес не любив навчатись, отже, мати віддала сина працювати. Молодий Луї був по-сильним, розвозив молоко, займався оформленням вітрин та брав замовлення на креслення проєктів. Він мріяв про кар'єру військового, але при зрості в 1 метр 64 сантиметри Фюнес важив всього 55 кілограмів. Його зовнішність багато років була приводом для внутрішніх комплексів майбутнього актора. Вперше на сцені він з'явився під час навчання у коледжі. У 1941 році Луї пішов на театральні курси Рене Сімона і, аби не війна, хто знає: можливо, його талант зробив би його відомими актором набагато раніше. Під час війни Фюнес і його дружина (далека родичка Гі де Мопасана) голодали. Іноді Фюнес працював тапером у нічному кабаре, отримуючи за свою роботу єдину оплату — обід для себе і дружини. Він працював на складі, у торгівлі. А вже у 1944 році народився його перший син Патрік, а через декілька років другий — Олівє. Закінчення війни принесло Луї де Фюнесу новий виток у кар'єрі — він знявся у кіно. Знімався він багато, щоправда, ролі були епізодичні. Луї де Фюнес грав офіціантів, сусідів, шахраїв та слуг. У своєму першому фільмі «Барбізонська спокуса» вся роль актора складалась із того, що він відкривав і закривав вхідні двері. Він заробляв тоді переважно естрадними ревію, поки у 1954 році не зіграв роль мес'є Каломеля — чоловіка, який знає вихід із будь-якої ситуації (як правило, його поради безглузді, проте смішні). Це була доля — він зіграє ще десятки таких «розумників», що знають вихід із будь-якої ситуації, але їх поради завжди при-

зводять до комічного результату. Фюнес вчився власному акторському почерку, притаманній тільки йому комічно-нервовій поведінці у кадрі. У стрічці «Не спійманий — не злодій» ми вже бачимо актора, який має власну, особливу манеру існування в кадрі. Його герой, Блеро — браконьєр, який вміло водить навколо носа поліцію, талановито ставлячи пастки на куропаток і виловлюючи найкращу форель. На екрані з'явився актор із неповторною мімікою обличчя, іронічними гримасами, добрими очима, із якими входить в контраст невгомний різкий норов. Фюнес продовжував працювати над своєю манерою акторської гри, стаючи дедалі більш популярним актором. У 1963 році на екрани європейських держав вийшов фільм «Жандарм із Сан-Тропе». В цьому фільмі де Фюнес зіграв кумедного жандарма, який, не дивлячись на жорстке поводження із підлеглими, вміє кохати, співчувати і, звісно ж, поважає закон. Він настільки правий, що постійно викликає посмішку. Фільм мав величезний успіх і згодом перетворився на цілу серію пригод нестримного жандарма із Сан-Тропе.

Та справжній успіх прийшов до Луї де Фюнеса із появою першого фільму про Фантомаса. Чим більше фільмів про Фантомаса виходило на екрани, тим більша кількість глядачів розуміла: успіх фільму зумовлений не Жаном Море (що зіграв одразу дві ролі — Фантомаса та його антипода-журналіста), а саме вдалою грою Фюнеса, який зіграв роль інспектора Жюва: поліцейського, який не знає слова «смуток» і двадцять чотири години на добу думає тільки про роботу. Жюв впевнений, що впіймає Фантомаса, а сам злодій ставиться до інспектора із якоюсь батьківською турботою. Про свій час фільми про Фантомаса були прикладом найновіших спецефектів, а режисер Андре Юннебель був просто шокований, коли Фюнес сам стрибав із літака чи ходив дахами Парижу. Декілька разів де Фюнес не на жарт лякав всю групу своїми імпровізаціями із небезпечними трюками. Стрічка про окупований німцями Париж «Велика прогулянка», в якій Фюнес зіграв диригента, а інший відомий комік Бурвіль — маляр, стала, мабуть, вершиною в творчості Фюнеса. Поєднання холерика і романтика Бурвіля із кипучим темпераментом Фюнеса дало прекрасний результат. Де Фюнес став найбільш високооплачуваним актором у Франції (навіть Ален Делон займав тільки поважне друге місце у цьому рейтингу). Фюнесу дали премію «Апельсин» — за ввічливе ставлення до преси. Його любили

і критики, і глядачі. Знімаючись разом із Жаном Габеном у стрічці «Джентльмен із Епсома», Фюнес доводив свого відомого партнера до істерик від сміху: саме через це багато сцен доводилось перезнімати. Фюнесу належить відома фраза: «Існує безліч акторів, що примушують глядачів плакати. Тих, хто примушує сміятись — набагато менше». Поки Луї знімався, давав інтерв'ю, чи був на репетиції, його дружина купувала йому нові костюми, вела родинний архів і повсюдно супроводжувала чоловіка, чекаючи, поки він закінчить свій робочий день, в одному із маленьких кафе. Перший інфаркт спіткав Луї де Фюнеса прямо на сцені, під час вистави «Вальс матадорів». Фюнес любив театр і, за свідченнями критиків, відкривався на сцені більше, ніж у кіно. Після другого інфаркту режисери почали боятися вкладати гроші у фільми, в яких грає актор, серце якого може зупинитися будь-якої миті. Режисер «Жандарма...» месьє Жіро був, мабуть, єдиним режисером, якого Фюнес вважав своїм другом. Після смерті Жіро Фюнес замкнувся в с своєму замку із дружиною, улюбленими трояндами та єдиним другом — садівником. Діти вирости. Луї де Фюнес ніколи не приховував свого особливого ставлення до молодшого сина, проте на дітей він ніколи не мав часу. Його фільми називались найкращими у Франції, він навіть отримав орден Почесного легіону. Та все це було вже не так важливо для маленького, лисого старого, що за тиждень до смерті сказав дружині: «Моєю найкращою комедією буде мій власний похорон. Я хочу, щоб усі сміялись...»

Він помер 28 січня 1983 року. Його останніми словами була фраза «Я сумую у власній кімнаті». Часто коміки, люди, що приносять радість у тисячі домівок, в реальному житті виявляються самотніми, їх посмішка — лише маска, що приховує образи на режисерів, сум за не зіграними ролями і ампула клоуна (боротися із яким не має сенсу). Колись, ще в молодості, коли сам Фюнес шукав своє місце на акторському олімпі Франції, режисери намагались зробити із нього навіть «героя-коханця». Та цей маленький чоловік назавжди залишився суворим, навіть жорстоким персонажем, який на всі питання має свою відповідь і не чує інших людей. Жорстоким персонажем, який дарує радість.

В реальному житті, мені здається, мало хто чув самого Фюнеса. Він настільки став частиною власного образу, що навіть на дверях власного замку написав об'яву: «Продаю сміх. З дев'ятої ранку до шостої вечора». І перед воротами його маєтку шикувалася черга: люди вірили, що тут можна купити сміх.

Глядачі йому вірили, його любили, а коли він помер, французи ще довго не могли збагнути, що їхній улюблений комісар Жюль більше ніколи не буде перешкодою для Фантомаса. Фільми за участю Фюнеса і сьогодні можна побачити у Німеччині, Україні чи Англії. Його глядач і сьогодні ті ж почуття, що і шістдесят років тому — радість, світло, бажання жити. А отже актор виконав свою місію — зробив себе та інших трошки щасливішими.

Анотація. Основою статті кінорежисера, сценариста, наукового співробітника лабораторії екранних мистецтв ИПСМ Марини Кондратьєвої став творчий доробок і особистий життєвий шлях великого коміка французького кінематографа Луї де Фюнеса. Він був складною людиною, слава прийшла до нього вже у зрілому віці, але і сьогодні стрічки за участю Фюнеса викликають інтерес і дарують людям відчуття радості і бажання жити.

Ключові слова: Луї де Фюнес, кінематограф.

Аннотация. Основой статьи кинорежиссера, сценариста, научного сотрудника лаборатории экранных искусств ИПСИ Марины Кондратьевой стала творческая наработка и личный жизненный путь великого комика французского кинематографа Луи де Фюнеса. Он был сложным человеком, слава пришла к нему уже на склоне лет, но и сегодня фильмы с участием Фюнеса вызывают интерес и дарят людям ощущения радости и желания жить.

Ключевые слова: Луи де Фюнес, кинематограф.

Summary. The basis of the article of film director, scenario writer, research worker of laboratory of the cinema arts of MARI Marina Kondrateva became creative work and personal vital way of great comic actor of the French cinema Louis de Fines. He was a difficult man, glory came to him already in the twilight of life, but also today films with participation Fines cause interest and give the people the feeling of gladness and desire to live.

Keywords: Louis de Fines, cinematograf.